

Konferencia:

Na ľuďoch záleží - za dôstojný a kvalitný život obyvateľov Slovenska

Take-away skúsenosti: podmienky pre komplexné pôsobenie pomáhajúcich profesií

Nasledujúcich 12 princípov bolo vytvorených na základe podnetov účastníkov tematických workshopov konferencie. Účastníci pomenovali osvedčené postupy a procesy z vlastnej praxe pri komplexnom pôsobení pomáhajúcich profesií alebo práve naopak – spoločne hľadali riešenia na situácie, s ktorými sa stretli a cítia, že je dôležité zmeniť zabehnutú prax.

1. Pomáhajúce profesie ako multidisciplinárne pracovné tímy

Tímy majú odborné vedenie, zadefinované krátkodobé a strednodobé ciele ako tímu, pravidelné vyhodnocovanie cieľov cez zadefinované výstupy a výsledky, pravidelné porady, flexibilné prerozdelenie úloh v rámci tímu a i.

Komentár z praxe:

Skupina odborníkov s vnútorne koordinovanou činnosťou, tímová spolupráca odborníkov umožňujúca získať komplexný pohľad na jednotlivé témy. Tím využíva všetky dostupné zdroje, aby identifikoval potreby, limity a potenciál klienta/klientov/komunity. Zostavenie tímu v súlade s legislatívou, profesijnými štandardami a kvalifikačnými predpokladmi, v súlade s osobným nastavením k spolupráci (hodnotová zhoda), určenie koordinátora tímu, koordinácia odborných procesov a koordinácia spolupráce, dosiahnutie zhody v intervenciách a postupoch, prepojenie tímu s inými subjektmi. Pravidelne v intervaloch posudzovať efektivitu vzájomnej spolupráce (evaluácia/autoevaluácia), ktorá poskytne spätnú väzbu čo je potrebné zlepšiť.

2. Vysoká profesionalita výkonu posilnená vzdelávaním a výmenou skúseností

V tíme pracujú zamestnanci, ktorí sú pre prácu motivovaní a vnútorne presvedčení o jej význame. Vedia využívať s tradičné aj moderné prístupy pre podporu zmeny situácie v oblasti v ktorej pôsobia. Počas ich výkonu sú podporovaní a sprevádzaní vhodným vzdelávaním, ochranou pred vyhorením a dostatok príležitostí na vzájomnú pomoc a výmenu skúseností so zamestnancami z obdobných tímov z iných obcí.

3. Schopnosť riešiť aj špecifické situácie mimo oblasti expertízy jednotlivých profesií

V tímoch pracujú zamestnanci, ktorí sú horizontálnymi odborníkmi na viacero tém dôležitých pre lokálnu situáciu. Pre úzko špecializované témy využívajú ostatné služby a nástroje zriadené na

Konferencia sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, www.esf.gov.sk, www.minv.sk

Konferencia:

Na ľuďoch záleží - za dôstojný a kvalitný život obyvateľov Slovenska

regionálnej alebo národnej úrovni. Ich sila je okrem iného aj v mobilizácii ostatných zdrojov komunity (ľudí, financií a i.) pre nájdenie riešení.

4. Flexibilita zloženia tímov s ohľadom na reálne potreby

Podľa aktuálnej situácie sú tímy rozširované o zamestnancov, ktorí v oblasti, v ktorej je potrebné riešiť zadané výzvy, vedia priniesť skutočnú pomoc a expertízu (nie nevyhnutne sociálny pracovník).

Komentár z praxe:

Voľnosť samospráv vo výbere služieb a zloženia multidisciplinárneho tímu. Potreba jednotlivých členov multidisciplinárneho tímu na základe reálnych potrieb marginalizovanej komunity.

5. Autonómne služby zamerané na záujmy marginalizovaných skupín

Pomáhajúce profesie majú voľnosť vo výbere cieľov a nástrojov svojich aktivít. V centre pozornosti sú potreby klientov - nie nevyhnutne zamestnávateľa.

6. Vzdelaná (stabilná) a uvedomelá samospráva (vzdelávanie v téme aj prístupoch)

Rozhodnutia a prístupy samosprávy sú životne dôležité pre ľudí z marginalizovaných komunit. Samospráva využíva rôzne formy podpory pre efektívne riešenie problémov a výziev vo forme dodatočných informácií, podpory zručnosti ako napr. ako prispieť k zmene postojov, verejnej mienky, ako podporovať aktívnu účasť na tvorbe lokálnej politiky, ako využívať miestne zdroje a pod. Samospráva propaguje význam pomáhajúcich profesií a aktívne podporuje ich spoločenský status a verejné uznanie.

Komentár z praxe:

Multidisciplinárny tím na základe analýzy potrieb marginalizovanej komunity vytvára strategický dokument pre samosprávu(návrh), napr. „Komplexná stratégia rozvoja rómskej komunity v obci/meste“(ak už má „aktualizáciu“) alebo „Akčný plán“, ktorý sa prednesie na zastupiteľstve ako efektívny nástroj na zlepšenie života a podmienok marginalizovanej komunity. Poskytovať informácie a výsledky z činnosti pomáhajúcich profesií (mnohokrát majorita má negatívny postoj k pomáhajúcim profesiám: citujem, „nerobia nič a máme len výdavky, žiadna zmena“).

Konferencia sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, www.esf.gov.sk, www.minv.sk

Konferencia:

Na ľuďoch záleží - za dôstojný a kvalitný život obyvateľov Slovenska

7. Služby zamerané na rozvoj a zmocňovanie

Zamestnanci v pomáhajúcich profesiách sa sústreďujú na podporu ľudí z marginalizovaných komúnit k hľadaniu vlastných riešení a ciest pre zlepšenie životnej situácie. Využívajú sa existujúce nástroje a formy pomoci iných inštitúcií, kľúčom je osobné sprevádzanie a podpora v udržaní motivácie pre dosiahnutie zmeny.

Komentár z praxe:

Klient nie je vnímaný ako pasívny prvok, ale ako aktívny prvok, ktorý sa podieľa na rozhodovaní o vlastnom smerovaní: „Pomoc k svojpomoci“. V zmysle presadzovania svojich práv, či zvyšovania dôvery vo vlastné schopnosti/zmocňovanie rómskej mládeže k tomu, aby inšpirovali svojich rómskych rovesníkov k vzdelávaniu a obhajovali svoje práva na rôznych úrovniach. Je dôležitá skupina Rómov zapájať, lebo mnohí z nich si tiež myslia, že sú menej ako nerómovia. Rozvíjanie identity a aktérstva. Inšpirácia: program „Mladí rómski lídri“(Divé maky, o.z.).

8. Rómovia a Rómky ako “agent” zmeny pre komunitu - nielen ako dobrý vzor

Zamestnávajú Rómov a Rómkov v pozíciách pomáhajúcich profesií je dôležitý element. Neslúži len ako príklad ako sa môže človek z komunity všemožne uplatniť. Sú aj aktívnym agentom skutočnej zmeny situácie v tej ktorej komunite. Osobnou znalosťou špecifik, ale aj jednotlivých obyvateľov a ich individuálnej situácie vedia efektívne pôsobiť pri nastavovaní opatrení a prístupov ako aj pri ich uvádzaní do praxe a udržaní motivácie cieľovej skupiny aj všetkých zapojených aktérov. Pre posilnenie zamestnávania Rómov a Rómkov sa nielen znižujú kvalifikačné kritéria pre vykonávanie niektorých pozícií, ale sa aj využíva inštitút dočasného vyrovnávacieho opatrenia prostredníctvom preferenčného zamestnávania Rómov.

Komentár z praxe:

Úzko súvisí aj so zavedením politiky diverzity v pracovnom, resp. verejnom živote samosprávy s cieľom podporiť inkluzívne prostredie. Zvýšenie participácie rómskych obyvateľov na živote obce/mesta. Zvýšiť záujem rómskych obyvateľov na správu vecí verejných. Zapájať zástupcov rómskych osád do organizovania kultúrno-spoločenských, športových a vzdelávacích podujatí.

Konferencia sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, www.esf.gov.sk, www.minv.sk

Konferencia:

Na ľuďoch záleží - za dôstojný a kvalitný život obyvateľov Slovenska

9. Zamestnanci schopní pracovať s celými komunitami¹

Mnohé situácie nie je možné vyriešiť len podporou či riešením situácie individuálnych členov komunity. Zamestnanci vedia ako využiť silu prostredia (priatelia, blízka či širšia rodina, sídelná komunita) na dosiahnutie lepších výsledkov a celkovej zmeny nielen pre jednotlivca ale aj pre celú komunitu.

Komentár z praxe:

Využívame pritom „celostný“ prístup – teda v prípade, že deti žijú v rámci rodinnej jednotky, vždy pracujeme s celou rodinou. Ak je rodina súčasťou uzavretej komunity, pracujeme s celou komunitou.

10. Využívanie zdrojov v komunite a mimo nej

Pomáhajúce profesie aktívne pracujú aj s ostatnými aktérmi, ktorí vedia ovplyvniť celkovú zmenu v odstraňovaní chudoby a boj s proti-rómskym rasizmom: miestni politici, miestni neformálni lídri, mimovládne organizácie, farské spoločenstvá a i. Vedia, že zmena je podmienená zvýšením porozumenia, solidaritou, dobrou komunikáciou a postupným približovaním ľudí nielen v geografickom slova zmysle aj v oblasti vzťahov. Vedia využívať rôzne nástroje, prístupy a najmä osobný príklad.

Komentár z praxe:

Poukazovanie na pozitívne vzory ako impulz na budovanie pozitívnej identity príslušníkov stigmatizovaných skupín a zároveň pre zmierňovanie predsudkov. Odbúranie vzájomných predsudkov je o spoznaní kultúr navzájom, a že kultúra otvára priestor pre: tzv. pozitívny predsudok, s ktorým je možné pracovať a prostredníctvom ktorého je možné prezentovať Rómov ako súčasť spoločnosti.

11. Zmena pred kvantitou

Výkon tímov pomáhajúcich profesií nie je posudzovaný podľa typu intervencií a podľa ich počtu. Cieľom je zmena resp. nastúpenie na ceste k nej. Členovia tímov vedia ako si definovať ciele, ktoré potvrdzujú, že zmena nastala alebo nastáva a vedia nájsť nástroje na jej dosiahnutie. Zriaďovatelia a zamestnávateľia dôverujú ich schopnostiam a zručnostiam a podporujú ich v inováciách či nových prístupoch.

Komentár z praxe:

Prioritizovať také ciele, kde nastáva zmena, nastavovať ukazovatele dopadové, kde nastáva reálny dopad na komunitu. Napr. znížiť počet nelegálnych obydľí v osídleniach MRK: vysporiadanie a

¹ komunitná sociálna práca

Konferencia sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, www.esf.gov.sk, www.minv.sk

Konferencia:

Na ľuďoch záleží - za dôstojný a kvalitný život obyvateľov Slovenska

legalizácia právnych vzťahov k pozemku má pozitívne vplyvy na zvyšovanie kvality, bezpečnosti a istoty bývania. „Niekedy je veľa hráčov a málo efektu, zmien“.

12. Práca s majoritou alebo pomoc pre všetkých

Pomáhajúce profesie ponúkajú služby a aktivity aj pre majoritu, vytváranie priestoru na stretávanie sa Rómov a majority, čiže "obsah" služieb alebo jeho časť zaujímavá aj pre majoritu - spočiatku najmä rôzne spoločenské akcie alebo voľnočasové, športové, kultúrne atď. Druhým dôvodom je nediskriminácia: žiadna pomáhajúca profesia by nemala pracovať iba s jednou skupinou (napr. Rómami), sú otvorené pre všetkých obyvateľov obce.

Konferencia sa realizuje vďaka podpore z Európskeho sociálneho fondu v rámci Operačného programu Ľudské zdroje, www.esf.gov.sk, www.minv.sk